

Adatok Magyarország Odonata faunájához I.

BÁNKÚTI Károly
Mátra Múzeum, Gyöngyös

ABSTRACT: (Data to the Odonata Fauna of Hungary, Part I.) Author gives data of odonata from the territory of Hungary (35 species, altogether 433 specimens), and within it he recites the newer data of the very rare Hemianax ephippiger.

Gyűjtési naplómban, 1988-89-es gyűjtéseim sorában, 433 ún. szórványadat található, az alábbiakban ezeket közlöm. Külön szeretném kiemelni az adatsorból a Hemianax ephippigert, melyből négy példány került elő a Börzsönyből, ill. Rétság környékéről. A korábbi irodalmi adatok alapján mindössze két biztosnak tekinthető hazai példányáról tudunk, BERETZK P. gyűjtötte a szegedi Fehér-tó mellett (Ujhelyi, 1955) és KÁTAI J. fogta a Hortobágyon (KÁTAI - DÉVAI, 1978). 1986. nyarán Vass Imre Tokaj környékén gyűjtött több egyedet, erről a Magyar Odonatológusok Baráti Körének első közgyűlésén számolt be, 1986-ban. Ugyancsak figyelemre méltó a Coenagrion scitulum újabb két mátrai adata (vö. TÓTH S., 1987), a Gomphus flavipes előfordulása Ipolyvecén, valamint az Onychogomphus forcipatus a Dunántúlról.

A faunalista összeállításánál a DÉVAI (1978) által javasolt rendszert és nomenclaturát követem. A faunisztikai adatoknál a faj latin neve után leírodja, majd a leírás dátuma áll. ezután a gyűjtőhelyek következnek betűrendben, ezt a gyűjtés dátuma követi, majd a példányszám (elől az összpéldányszám, utána a hímek + nőstények aránya zárójelben), végül a gyűjtő neve. A gyűjtők neveit a terjedelem csökkentése érdekében a következőképpen rövidítettem: BK = BÁNKÚTI Károly, FN = FERENCSIK Norbert, KL = KEREK László, KT = KEREK Tamás, KFM = K. FÖLDESSY Mariann, PM = PÁLFY Miklós, VA = VARGA András.

A FAJOK JEGYZÉKE A GYŰJTÉSI ADATOKKAL

- Platycnemis pennipes pennipes (PALLAS, 1771): Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 06. 27., 14(9+5), BK - Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 16(11+5), PM.
- Coenagrion ornatum (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1850): Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 1(1+0), BK.
- Coenagrion puella puella (LINNÉ, 1758): Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 06. 27., 4(4+0), BK - Jászárokszállás: 1988. 05. 16., 2(0+2), KL; 1988. 05. 27., 23(17+6), KT - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 34(29+5), BK; 1989. 06. 26., 3(3+0), BK - Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 1(130), BK - Szarvágypatak (Jászárokszállás): 1988. 05. 28., 7(6+1), KL.
- Coenagrion pulchellum interruptum (CHARPENTIER, 1825): Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 06. 27., 4(3+1), BK - Jászárokszállás: 1988. 05. 25., 1(1+0), KL; 1988. 05. 27., 3(3+0), KT - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 20(17+3), BK; 1989. 06. 26., 1(1+0), BK - Szarvágypatak (Jászárokszállás): 1988. 05. 28., 2(2+0), KL.
- Coenagrion scitulum (RAMBUR, 1842): Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 06. 27., 2(0+2), BK - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 06. 27., 1(1+0), BK.
- Pyrrosoma nymphula interposita VARGA, 1968: Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 05. 04., (1+2), BK - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 1(0+1), VA.
- Erythrocnema viridulum viridulum CHARPENTIER, 1840: Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 05. 04., 1(1+0), BK.
- Ischnura elegans pontica SCHMIDT, 1938: Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 05. 04., 1(1+0), KFM; 1989. 06. 27., 6(2+4), BK - Jászárokszállás: 1988. 05. 16., 7(5+2), KL; 1988. 05. 25., 8(4+4), KL - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 10(4+6), BK - Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 2(1+1), BK.

- Ischnura pumilio (CHARPENTIER, 1825): Jászárokszállás: 1988. 05. 25., 1(1+0), KL - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 19(11+8), BK - Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 1(1+0), BK.
- Enallagma cyathigerum cyathigerum (CHARPENTIER, 1840): Gyöngyössolyosi-tó: 1989. 06. 27., 7(4+3), BK - Jászárokszállás: 1988. 05. 16., 5(3+2), KL; 1988. 05. 25., 11(9+2), KL; 1988. 05. 27., 7(5+2), KT - Szarvágypatak (Jászárokszállás): 1988. 05. 28., 1(1+0), KL.
- Sympecma fusca (VAN DER LINDEN, 1820): Gyöngyössolyosi-tó: 1989. 05. 04., 6(3+3), BK - Jászárokszállás: 1988. 05. 16., 4(3+1), KL - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 18(17+1), BK; 1989. 08. 14., 2(2+0), BK; 1989. 08. 14., 1(1+0), PM.
- Lestes barbarus (FABRICIUS, 1798): Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 1(1+0), PM - Olaszliszka: 1989. 08. 24., 1(1+0), BK - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 06. 26., 4(1+3), BK; 1989. 08. 14., 1(1+0), BK; 1989. 08. 14., 1(1+0), PM.
- Lestes dryas KIRBY, 1890: Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 1(0+1), BK - Szarvágypatak (Jászárokszállás): 1988. 05. 28., 6(3+3), KL.
- Lestes sponsa sponsa (HANSEMANN, 1823): Gyöngyössolyosi-tó: 1989. 06. 27., 5(3+2), BK - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 06. 26., 12(4+8), BK; 1989. 08. 14., 2(1+1), BK; 1989. 08. 14., 1(1+0), PM - Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 1(1+0), BK.
- Lestes vires vestalis RAMBUR, 1842: Olaszliszka: 1989. 08. 24., 1(0+1), BK - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 06. 26., 3(2+1), BK; 1989. 08. 14., 9(5+4), BK; 1989. 08. 14., 2(1+1), PM.
- Agrion splendens splendens (HARRIS, 1782): Gyöngyössolyosi-tó: 1989. 06. 27., 2(1+1), BK - Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 11(3+8), PM - Jászárokszállás: 1988. 05. 16., 1(1+0), KL; 1988. 05. 27., 4(2+2), KT - Szarvágypatak (Jászárokszállás): 1988. 05. 28., 1(1+0), KL.
- Aeshna affinis VAN DER LINDEN, 1820: Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 06. 18., 2(1+1), VA (ex larva).
- Aeshna cyanea (MÜLLER, 1764): Pisztrángos-tó (Mátra): 1989. 09. 27., 1(1+0), BK; 1989. 09. 27., 1(1+0), VA - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 08. 14., 1(1+0), BK.
- Aeshna mixta LATREILLE, 1805: Kemence-patak-völgy (Börzsöny): 1989. 09. 01., 3(1+2), FN.
- Anax imperator imperator LEACH, 1815: Gyöngyössolyosi-tó: 1989. 06. 27., 5(3+2), BK - Jászárokszállás: 1988. 06. 05., 2(0+2), KL - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 2(1+1), BK.
- Hemianax ephippiger (BURMEISTER, 1839): Csurgó (Rétság): 1989. 04. 30., 1(1+0), FN; 1989. 05. 04., 1(1+0), FN; 1989. 05. 05., 1(0+1), FN - Kemence-patak - völgy (Börzsöny): 1989. 09. 01., 1(0+1), FN.
- Gomphus flavipes flavipes (CHARPENTIER, 1825): Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 1(0+1), PM.
- Gomphus vulgatissimus vulgatissimus (LINNÉ, 1758): Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 2(2+0), PM.
- Onychogomphus forcipatus forcipatus (LINNÉ, 1758): Kerka-patak (Zalabaksa): 1989. 06. 22., 2(2+0), VA.
- Libellula depressa LINNÉ, 1758: Borsosberény: 1989. 05. 06., 1(0+1), FN - Csurgó (Rétság): 1989. 05. 20., 1(1+0), BK - Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 2(2+0), PM - Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 1(1+0), VA - Szarándok (Rétság): 1989. 05. 19., 1(1+0), BK - Szarvágypatak (Jászárokszállás): 1988. 05. 28., 2(1+1), KL.
- Libellula fulva fulva MÜLLER, 1764: Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 1(1+0), BK; 1988. 05. 25., 1(1+0), KL.
- Orthetrum albistylum albistylum (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1848): Millér-part (Besenyszög): 1988. 06. 08., 1(031), VA.
- Orthetrum brunneum brunneum (FONSCOLOMBE, 1837): Fekete-patak (Rétság): 1989. 07. 11., 1(0+1), BK - Gyöngyössolyosi-tó: 1989. 06. 27., 1(1+0), BK - Jászárokszállás: 1988. 06. 05., 2(0+2), KL - Kemence-patak-völgy (Börzsöny): 1989. 07. 15., 1(1+0), BK.
- Orthetrum cancellatum cancellatum (LINNÉ, 1758): Szekeres-tó (Jászárokszállás): 1988. 06. 05., 3(3+0), KL.
- Sympetrum flaveolum flaveolum (LINNÉ, 1758): Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 08. 14., 1(1+0), BK; 1989. 08. 14., 1(1+0), PM.
- Sympetrum meridionale (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1841): Nagy-Lapát-tető (Mátrafüred): 1989. 08. 14., 1(0+1), BK; 1989. 1(031), PM - Olaszliszka: 1989. 08. 24., 3(2+1), BK - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 08. 14., 4(3+1), BK; 1989. 08. 14., 2(1+1), PM.

- Sympetrum sanguineum sanguineum (MÜLLER, 1764): Ipoly-part (Ipolyvece): 1988. 06. 18., 3(0+3), PM - Olaszliszka: 1989. 08. 24., 10(6+4), BK - Pisztrángos-tó (Mátra): 1989. 09. 27., 3(231), KL - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 06. 26., 3(1+2), BK; 1989. 08. 14., 8(5+3), BK; 1989. 08. 14., 2(1+1), PM.
- Sympetrum striolatum striolatum (CHARPENTIER, 1840): Gyöngyössolymosi-tó: 1989. 06. 27., 1(1+0), BK - Kemence-patak-völgy (Börzsöny), 1989. 09. 01., 2(1+1), FN - Nagy-Lapát-tető (Mátrafüred): 1989. 08. 14., 1(0+1), BK.
- Sympetrum vulgatum vulgatum (LINNÉ, 1758): Nagy-Lapát-tető (Mátrafüred): 1989. 08. 14., 2(0+2), BK; 1989. 08. 14., 1(0+1), PM - Sár-hegy (Gyöngyös): 1989. 08. 14., 1(0+1), BK; 1989. 08. 14., 1(0+1), PM.
- Leucorrhinia pectoralis (CHARPENTIER, 1825): Sár-hegy (Gyöngyös): 1988. 05. 25., 5(4+1), BK.

IRODALOM

- BÁNKUTI, K. (1986): A Mátra Múzeum szitakötő gyűjteménye (Odonata) - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 11: 15-20.
- BÁNKUTI, K. (1986): Rétság környékének szitakötő (Odonata) faunája - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 11: 21-30.
- BENEDEK, P. (1965): Adatok a Tapolca-patak és környéke rovarfaunájához, III. Odonata II. - Fol. Ent. Hung. 18: 39-75.
- DÉVAI, Gy. (1978): A magyarországi szitakötő (Odonata) fauna taxonómiai és nomenklatúrai revíziója - A Debreceni Déri Múzeum évkönyve 1977; 81-96.
- DÉVAI, Gy. - BODNÁRNÉ PÁLOSI G. - BENEDEK, P. (1976): a szitakötők (Odonata) magyarországi előfordulási adatainak elemzése - Acta Biol. Debrecina 13. Suppl. 1: 9-92.
- DÉVAI, Gy. - MISKOLCZI, M. - TÓTH, S. (1987): Javaslat a faunisztikai adatközlés és számítógépes adatfeldolgozás egységesítésére I. rész: Adatközlés - Fol. Hist.-nat. Bakonyiensis 6: 29-42.
- KÁTAI, J. - DÉVAI, Gy. (1977): Adatok a Hortobágy szitakötő (Odonata) faunájához - A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1977: 97-109.
- STEINMANN, H. (1984): Szitakötők - Odonata in Fauna Hungariae V/6: 1-109.
- TÓTH, S. (1987): A Mátra-hegység szitakötő (Odonata) faunája - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 12: 23-42.
- TÓTH, S. - BÁNKUTI, K. (1988): Adatok a Sár-hegy szitakötő faunájához (Insecta: Odonata) - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr., Suppl. 2: 1-6.
- UJHELYI, S. (1955): A természettudományi Múzeum magyar gyűjtőktől származó közép-európai gyűjteményének faunisztikai adatai - Fol. Ent. Hung. 8: 17-44.
- UJHELYI, S. (1957): Szitakötők - Odonata in Fauna Hungariae V/6: 1: 44.

BÁNKUTI Károly
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth u. 40.